

آینه اسناد...

مجلس شورای اسلامی
در جهت ارتقاء و توسعه سواد و دانش
کامران ساربره و سایر مناطق
و زمینه آینه اسناد است که جهت
پوشش آلودگی و کاهش آلودگی
هضم نیست علوم است
۱۳۴۲
۱۳۴۲
۱۳۴۲
میدان باغ فرساید است

قیمت عادلانه بخرد. شترخوان و کاروانسرا مال
 عبدالباقی و والده او و چهار دانگ و مال عبدالباقی
 دو دانگ. مال والدهاش از بابت حق یکصد تومان
 نقد اول زمان امکان از بابت حق جهیزیه و خانه به
 فاطمه بیگم بدهید. اگر روز فراهم آمد با اطلاع حاج
 باقر به کسی بدهید معامله شرعیه تا وقت بلوغ. اگر
 چیز دیگر وقت موت باشد هم به عنوان ارث برسد. از
 آنچه نوشته تخلف نشود.
 همه را به خداوند متعال واگذار نمودم.
 ۱۹ شهر ذالحج الحرام ۱۳۲۸
 تراب اقدام اهل علم و سادات
 سید حسن مدرس

حقیر حیا و میتاً واگذار به شماسست. از دخل و
 خرج.... اجاره و مخارج عیالات هم به ما خبر
 بدهید. آنچه دخل است از اسباب و زراعت باید
 تحویل به شما داده شود و مخارج عیالات تخمیناً
 غیر از نان، ماهی دو تومان است. اطفال را تربیت
 نمایند به مکتب بروند. کمال مواظبت را داشته
 باشید. از عیالات راضی نیستم اگر سر مویی از
 اطاعت شما بیرون بروند. اگر زیاد خرج کردند قبول
 نکنید. تمام مطالبات حقیر باید به شما برسد. تمام
 دیون را باید شما بدهید. وصیت بعد از مردن من این
 است خانه ساخته مال سید اسماعیل و خدیجه
 بیگم چهار دانگ و دو دانگ با همدیگر بسازند. اگر
 یکی از آنها ناسازگاری نمود، دیگری قسمت او را به

وصیتنامه شهید مدرس

اشاره:

آنچه در پی می آید وصیتنامه شهید آیت الله مدرس
 خطاب به مرحوم ملاحیدر علی، شوهر خواهر
 خویش است که در آن، وی را در زمان حیات و ممات
 به عنوان وصی خویش تعیین نموده و حل و فصل
 امور شخصی و خانوادگی خود را به او واگذار
 کرده اند.

بسم الله الرحمن الرحيم

جناب مستطاب آقای ملا حیدر علی کلیه امورات

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

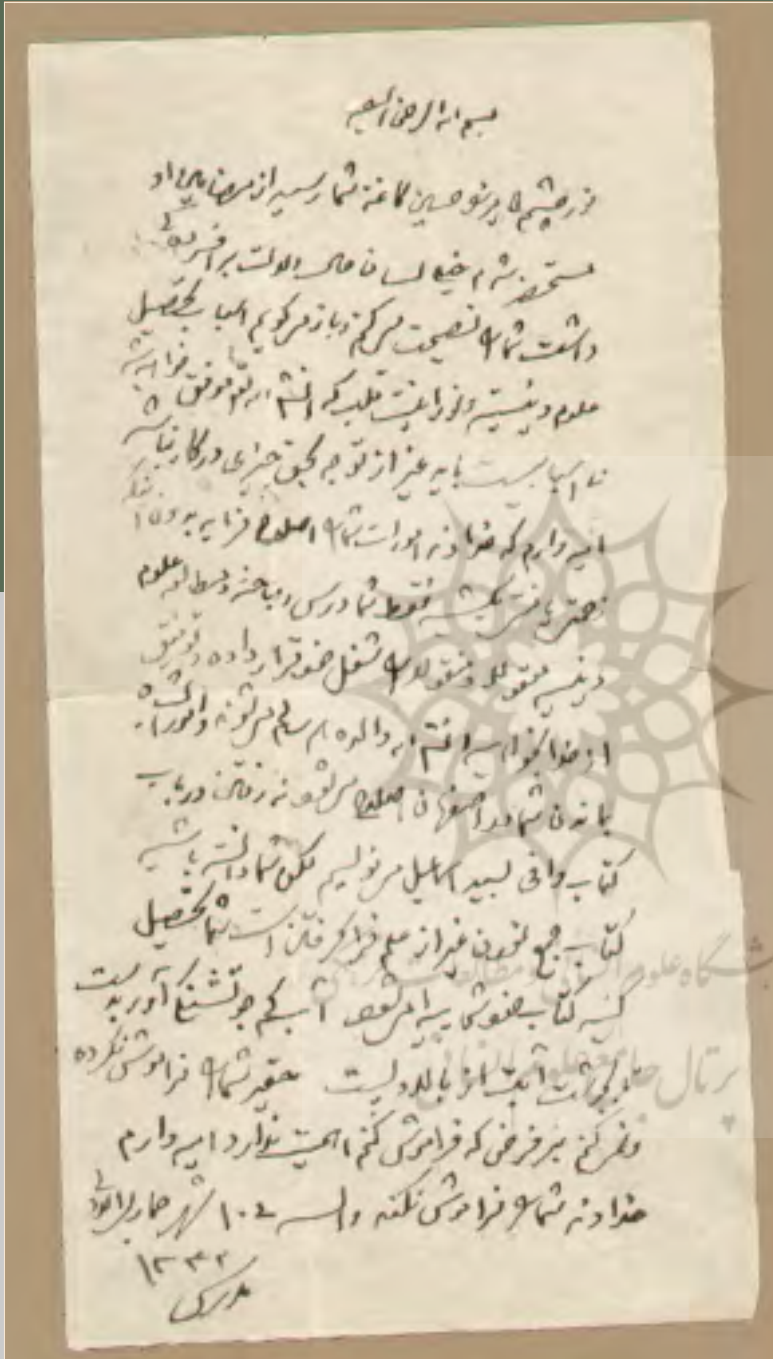
نامه شهید مدرس به فرزندش
دکتر عبدالباقی طباطبائی

بسم الله الرحمن الرحيم

نور چشم آقا سید عبدالباقی روز گذشته که دهم ربيع المولد ۱۳۰۰ باشد، کاغذ شما مورخه هشتم صفر رسید. بسیار شما را دعا کردم که مرا از نگرانی نسبت به مراجعت خودتان از سفر اروپا بیرون آوردید. از خداوند مسئلت می‌نمایم که شما را سالم و موفق دارد. اولاً بحمد الله سلامتی از برای من حاصل است. ثانیاً شما باید راضی باشید به آنچه پیش آمده و خداوند صلاح دیده و به کلی از خیال مسافرت به خارج، چه اروپا چه بیروت بیرون آمده، عزم خود را بر توقف و تحصیل بدون تردید قرار دهید. ثانیاً چون شما را منزلی و مدد معاشی ولو به قدر قوت لایموت لازم است تا بتوانید به فراغت مشغول تحصیل باشید، رأی خودتان را تصدیق

منطق، بعد از خواندن فی الجمله منطق به حکمت شروع کنید، ولی از علوم ادبیت دست بردارید ولو تا آخر عمر. خداوند شما را توفیق دهد که با اشتغال به حکمت الهی، عمر خود را به آخر برسانید. سادساً استاد برای هر دو درس، بهتر از آقای آشیخ محمدعلی لواسانی آقا زاده حاج شیخ عیسی علماً و اخلاقاً به عقیده من نیست یا نادر است. همه روزه بین الطلوعین، این دو درس را خدمت ایشان تحصیل کرده، ایشان هم در حقیقت، جزء تعقیب نماز صبح قرار داده، یتیم‌نوازی خواهند فرمود و مباحثه آنها را با طلاب مدارس خواهید نمود. اختیار کتاب در هر دو درس و از کجا شروع کردن، حتماً به مشورت ایشان خواهد بود، ولو از صرف میر و عوامل و کبری باشد. امیدوارم از علوم و اخلاق ایشان بهره‌مند شوید.
والسلام علیکم
سید حسن مدرس

می‌نمایم که خانه را نفروشید ولو به هر قیمتی باشد و خود در یک قسمت بنشینید و از عایدی قسمت دیگر معاش نمایید. البته چون خانه مال خودتان است، محتاج به سفارش نیست که در تعمیر و آبادی او اهتمام داشته باشید. من در این موضوع رأی شما را پسندیدم البته شما را دعا کردم، رابعاً در مسئله تحصیل البته قسمتی از شب و روز خودتان را که صرف صنعت خود که طب باشد خواهید نمود و قسمتی دیگر که شب و روز شش ساعت باشد، به جهت مطالعه درس و مباحثه علوم دیگر منظور بدارید و مصمم باشید که مسافحه نشود، چه درس بی مطالعه و مباحثه، کم نتیجه است. خامساً شما منطق و حکمت را در نظر گرفته‌اید، البته مقصود حکمت است و بالخصوص حکمت الهی و منطق به قدر اختصار مقدمه است، ولی علوم ادبیت مقدمه‌ای است که هر چه یک قدم در او برداشته شود، ده قدم در علوم دیگر تأثیر دارد. شما باید فعلاً شروع کنید به درس مقدمات از صرف و نحو و

تشنگی آور به دست...

نامه شهید مدرس به خواهرزاده اش
 دکتر محمد حسین مدرسی

بسم الله الرحمن الرحيم

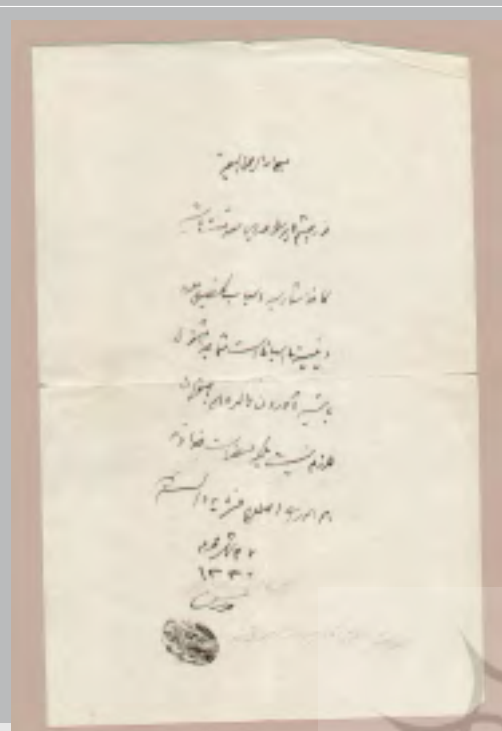
نور چشم آقای میرزا حسین. کاغذ شما رسید. از مضامین او مستحضر شدم. خیلی لسان حال دلالت بر افسردگی داشت. شما را صحیح می‌کنم و باز می‌گویم اسباب تحصیل علوم دینی و نورانیت قلب که انشاء الله موفق خواهید شد، بی‌اسبابی است. باید غیر از توجه به خلق، چیزی در کار نباشد. امیدوارم که خداوند، امورات شما را اصلاح فرماید بدون اینکه زحمتی یا منتهی بکشید. فقط شما درس و مباحثه و مطالعه علوم دینی معقول و منقول را شغل خود قرار داده و توفیق از خدا بخواهید. انشاء الله والده هم سالم می‌شوند و امور ایشان به ماندن شما در اصفهان اصلاح می‌شود نه رفتن. در باب کتاب وافی، به سید اسماعیل می‌نویسم، لکن شما دانسته باشید که کتاب جمع نمودن غیر از علم فرا گرفتن است. شما تحصیل کنید، کتاب خودش پیدا می‌شود.

آب کم جو تشنگی آور به دست تا بجوشد آیت از بالا و پست حقیر شما را فراموش نکرده و نمی‌کنم. بر فرض که فراموش کنم، اهمیت ندارد. امیدوارم که خدا شما را فراموش نکند.

والسلام

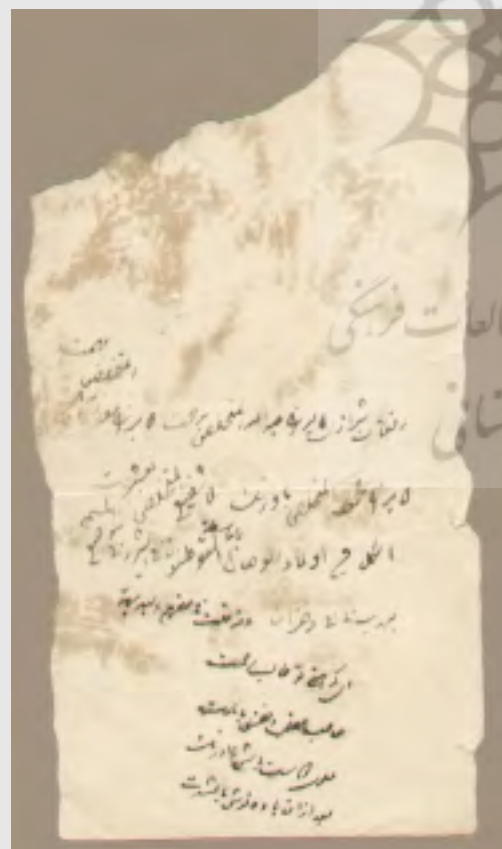
۱۰ شهر جمادالی الاولی ۱۳۴۲

مدرس

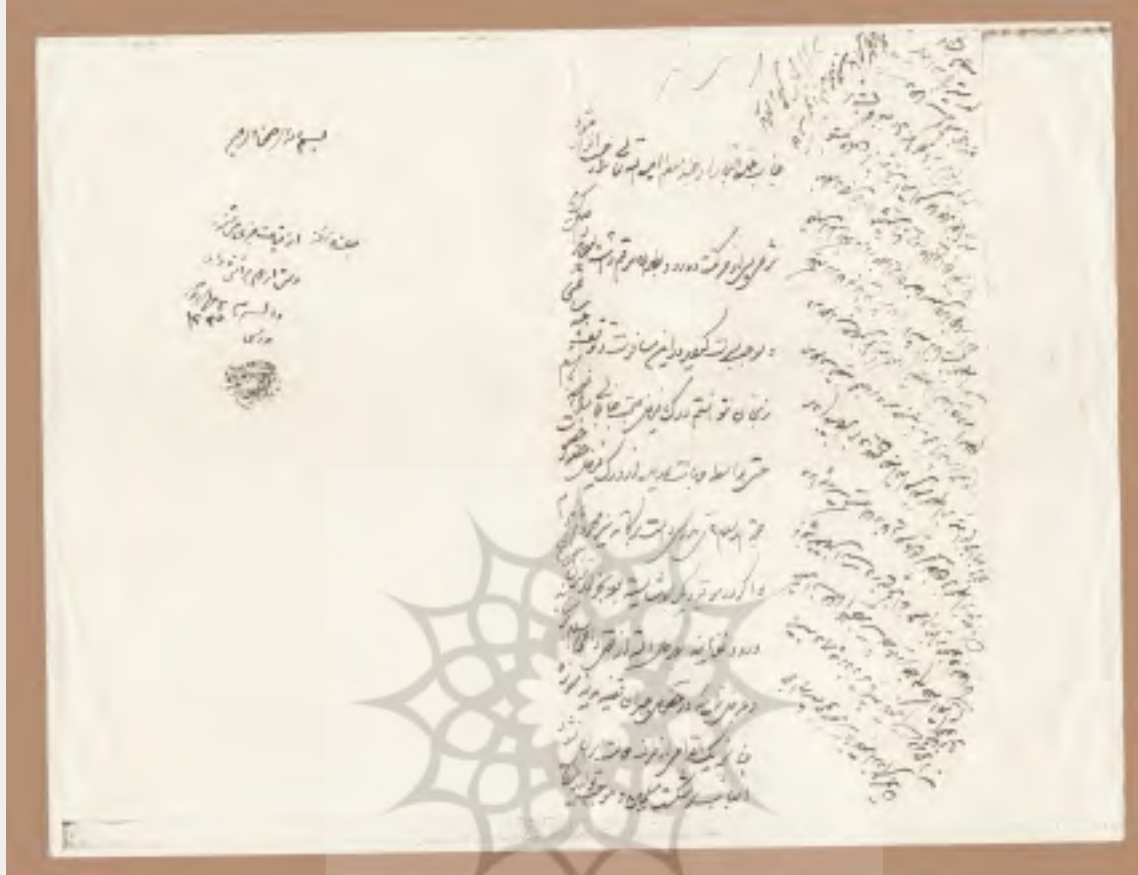
نامه مدرس به خواهرزاده اش دکتر محمد حسین مدرس

بسم الله الرحمن الرحيم
نور چشم آقای حسین سلامت باشید
کاغذ شما رسید. اسباب تحصیل علوم دینی، بی اسبابی است. شما
جدا مشغول باشید. آوردن والده به اصفهان لازم نیست، بلکه مضر
است. خداوند همه امور را اصلاح فرماید.
والسلام
۲۷ شهریور محرم ۱۳۴۲
مدرس

شعری از شهید مدرس

اشاره:
شهید مدرس در سفر به شیراز ضمن دیدار با چهار تن از نوادگان وصال
شیرازی، طی شعری تخلص هر یک از آنان را در پایان هر مصرع خود آورد.
رفقای شیرازی ما میرزا عبدالله المتخلص به رحمت آمیرزا المتخلص به
همت، آمیرزا محمود المتخلص به اورنگ، آقای شفیع المتخلص به عشرت
ای که هستی تو طالب رحمت
صاحب عقل و نفسی با همت
علوی دوست باشی با اورنگ
بعد از آن باده نوشی با عشرت

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پاسخ کوتاه مدرس به یکی از علمای زنجان

از دور دستی بر آتش داری....

اشاره:

آنچه پیش روی شماست، پاسخ موجز، اما پرمعنا مدرس به نامه یکی از علمای زنجان است که طی آن نکات و گلایه هائی را مطرح ساخته بود. شهید مدرس در سفر زنجان از آن روی که فرصت پاسخگویی به تمامی فقرات نامه را نداشته، پاسخ کوتاهی را در ذیل آن نگاشته است.

جناب عمده التجار ارجمند معظم ایده الله تعالی را زحمت افزا می شود.

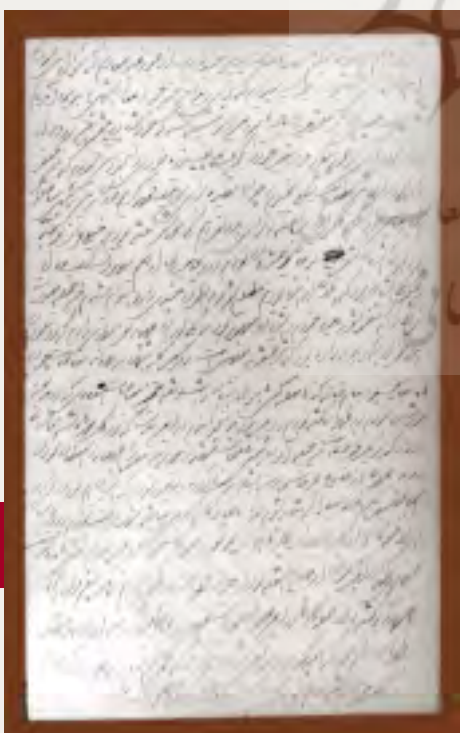
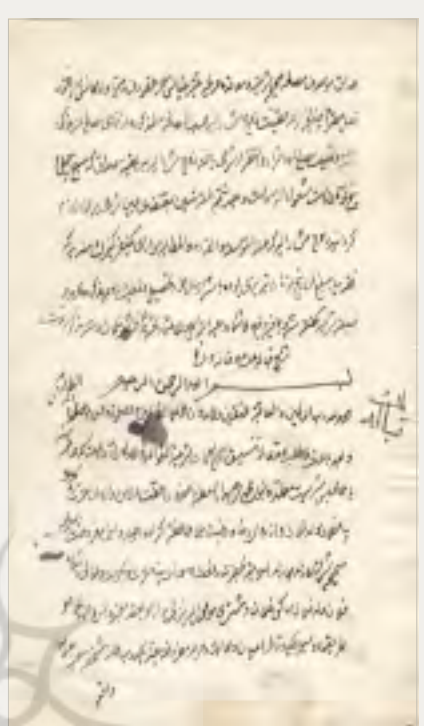
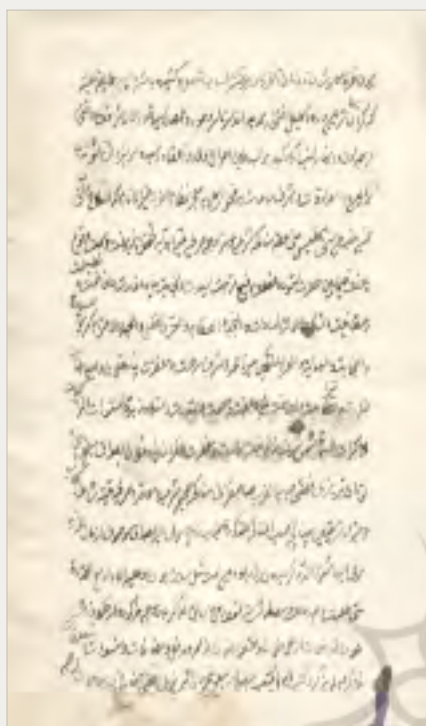
است مردم منتظرند که به هیچ وجه اقدامی نفرموده اند، می دانم خواهند فرمود. هر طرف قضیه محذور و موجب نحو گرفتاری عموم است. در جواب عرض نمایم کدام قضیه از قضایا در اسلام، بلکه در عالم واقع شده، اشد از این نبوده است. قبل از اینکه در داخله ایران مفاسدی که اظهار آن فعلاً وجهی ندارد، پیش بیاید، و علاج آن تقریباً غیر ممکن باشد، یک اقدامی عاجلاً بفرمایید. این کاغذ را به شما محرمانه نوشتم که عرض نمایم و جواب گرفته بنویسید. شهدالله می ترسم این قضیه تعاقب نشود و بالمره موجب تباهی مسلمین شود.

پاسخ مدرس:

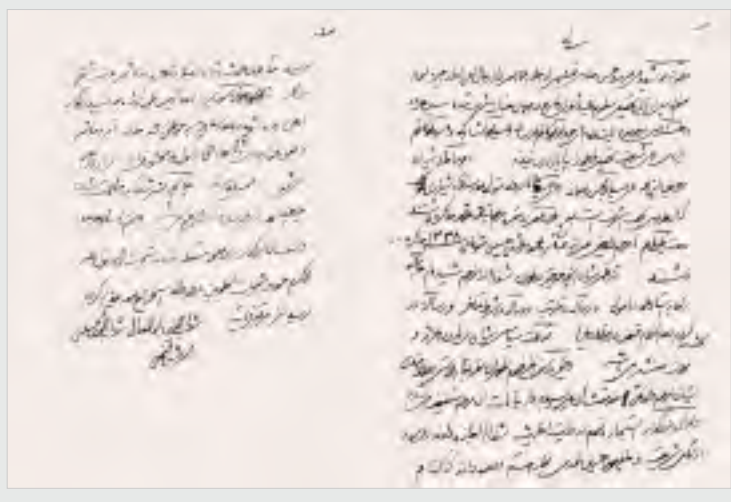
جعلت فداک از قیامت خبری می شنوی
دستی از دور بر آتش داری
والسلام
فی شهر رجب ۱۲۴۵
مدرس

شرحی پس از حرکت و ورود به تهران مرقوم داشته بودید. اصل گردید و موجب مسرت گردید. در این مسافرت و توقف چند ساعتی زنجان نتوانستم درک فیض صحبت جنابعالی را نموده باشم، حتی به واسطه جهات عدیده، از درک فیض حضور حضرت حجت الاسلام آقای مدرس دامت برکاته نیز محروم ماندم و اگر در موقع دیگر بود، شایسته بود، به جز از منزل خودشان ورود نفرمایید. به هر حال البته از قول داعی سلام برسانید و عرض نمایم در خصوص جبران قضیه مدینه منوره، چنانچه یک اقدامی از طرف دولت ایران نشود، اسباب سرشکست مسلمین و موجب تولید مفاسد خواهد شد. خود حضرت آقا بهتر از داعی، مسبوق هستند و هر چه زودتر باشد، بهتر است. در جواب تلگراف علما، اعلیحضرت شهریار خلد الله ملکه، اقدام خودشان را به آنچه مقتضی است و رفع نگرانی عموم می نماید، منوط به مطالعات و راپورت کمیسیون دفاع حرمین شریفین فرموده اند. مدتی

دو صفحه از رساله عقود به خط مدرس در ایام تحصیل در نجف اشرف

صفحه ای از خاطرات مدرس در ایام تبعید به خواف به قلم دکتر محمد حسین مدرس

دو نامه از آیت الله العظمی مرعشی نجفی

در آمد:

آنچه در بی می آید دو نامه از مرجع فقید مرحوم آیت الله العظمی سید شهاب الدین مرعشی نجفی (قدس سره) به دکتر علی مدرسی است که پیش از نگارش شجره نامه شهید آیت الله مدرس خطاب به وی مرقوم داشته اند. آنچه از خلال این دو نامه نمایان است، ارتباط خانوادگی و شخصی آن بزرگوار با شهید مدرس و نیز احساس شیفتگی نسبت به آن رادمرد عرصه دین و سیاست است.

بسمه تعالی

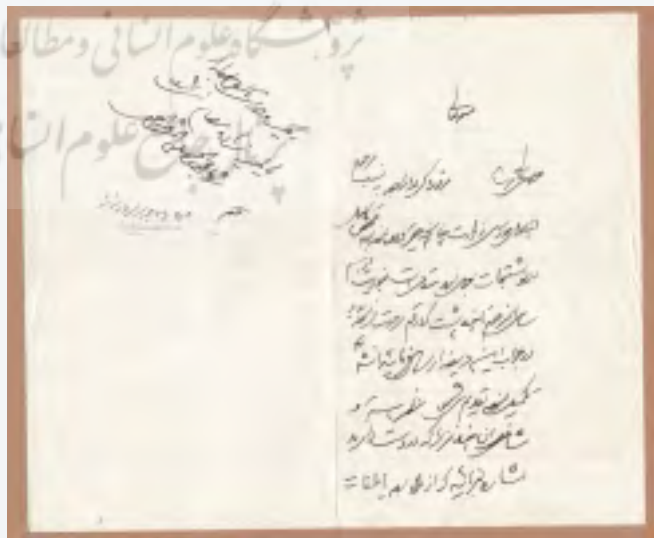
مرحوم آیت الله شهید آقای میر سید حسن مدرس قمشه ای از اجلای علمای عصر و از رجال نامی ادوار اخیره بودند. معظم له پس از پایان تحصیل سطوح عالی و شطری از خارج در اصفهان به عتبات مشرف شده، سنین عدیده در جلسه

می نمودم در روایت احادیث، شفاهاً اجازه دادند و فرمودند از آقای شریعت و حاج میرزا حسین نوری مجاز هستم و وعده دادند که کتیباً هم بنویسند. بعداً طوفان حوادث، ایشان را مبتلا و بالاخره در کاشمر به دست شقی روزگار جهان سوز میرزا که بعداً رئیس نظمیه قم شده بود، آن سید بزرگوار با دهن روزه، شهید و به اجداد طاهرین خود ملحق شد. خداوند آمر و مباشر را به لعن خود گرفتار و با اعدای آل رسول (ص) محشور بفرماید. زیاده مزاحم نمی شود. ملتمس دعا هستم. چنانچه نشر شد کتاب حالات ایشان، یک چند نسخه برای دوستان ارسال به قم بفرمائید. والختم بالسلام خیر ختام و نسب آن بزرگوار را در صفحه مستقله از کتاب مشجرات آل رسول الله الاکرم خودم و مشجرات العلویین مرحوم والد استخراج نموده تقدیم کردم. رسید آن را مرقوم فرمائید ابوالعالی شهاب الدین الحسینی المرعشی النجفی

درس مرحومین آیات عظام آقای آخوند ملا محمد کاظم خراسانی و آقا سید محمد فشارکی و آقا سید محمد کاظم یزدی و آقای شریعت، تحصیل خود را به پایان رسانیدند و هم مباحثه ایشان مرحومین آیت الله آقای آسید ابوالحسن اصفهانی و آقای آسید علی کازرونی، متولی مدرسه قوام شیرازی که از مدارس نجف اشرف است بوده، طرف عصر در مقبره مرحوم آیت الله علامه مذاکره داشتند و مدت قلیلی هم با مرحوم والد حقیر یعنی آیت الله نسابه آسید محمود مرعشی حسینی، متوفای سنه ۱۳۳۸ مذاکره داشتند. آثار قلمی ایشان آنچه خود حقیر در طهران شفاهاً از آن مرحوم شنیده ام، حاشیه بر کفایه استاد خود در اصول رساله در ترتب و رساله در شرط متاخر و رساله در بحث در لزوم و عدم لزوم قبض در موقوفه و غیرها. مقالات سیاسی ایشان زیاد و در جرائد و مجلات منتشر می شد و حقیر در سفر اخیر خود به طهران، نظر به مقام دوستی و علاقمندی ایشان به مرحوم والد، مکرر خدمتشان می رسیدم و از بیانات آن مرحوم مستفیض می شدم و از آن بزرگوار استجازه

بسمه تعالی

به عرض عالی می رساند مرقومه کریمه راجعه به نسب مرحوم آیت الله آقای مدرس، زیارت چنانچه حقیر وعده نموده بودم تفحص کامل در نوشتجات به عمل آمد. مستدعی است به فوریت از اسم سابقین آن مرحوم تا چند پشت که در قم مرحمت فرموده بودید در جواب این عرضیه ارسال بفرمایید انشاء الله تکمیل نموده تقدیم می شود منتظر باشید و مشاغل آن چند نفر را که در دست دارید اشاره بفرمایید که از علماء بوده یا طبقات دیگر و دارای تألیفی بوده اند یا خیر زیاده مصدع نمی شود
 قم شهاب الدین الحسینی المرعشی النجفی
 ۳۹/۶/۴

ص ۳

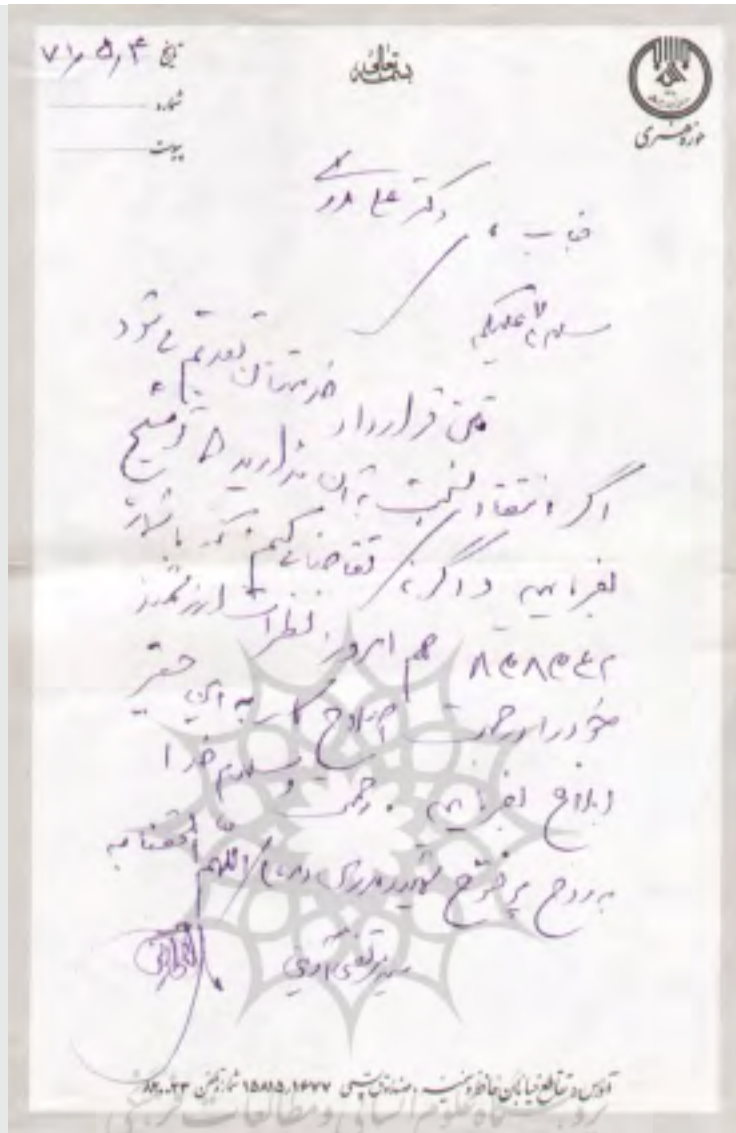
صورت نسب مرحوم
مرحوم خلد مقام المجاهد المحامی الفائز بالشهادة آیت الله المیر سید حسن المدرس ابن
الحاج السید اسماعیل المتوفی عنده ابن السید عبدالباقی المتوفی ۱۲۹۶ هـ
ابن الحاج میر عابد المنتقل من زواره الی کجو ابن المیر سید مهد بن عبدالکریم بن
محمد حسن بن عبدالله بن محمد شریف بن میر عبدالباقی بن حیدر علی
بن زین الدین علی بن حیدر بن علی ابن ابی الفتح بهاء الدین حیدر
ابن کمال الدین حسن راجح ابن شهاب الدین علی ابن ابی المجدد
الدین علی احمد بن عباد ابن شهاب الدین علی ابن ابی الفضل حمزه
ابن المتوفی ۱۵۱۸ هـ ابن ابی علی محمد بن طاهر بن ابی الحسن عماد
الدین علی بن محمد الحسن الشاعری المتوفی ۳۲۲ هـ ابن ابی عبد الله احمد
القاسم ابن ابی جعفر محمد الاصفهانی الکوفی ابن ابی محمد احمد رئیس شهر
بازن اخراج محمد زویل صفوان ابن ابراهیم طباطبا ابن اسماعیل ابن ابی
اسماعیل ابراهیم الخیر المتوفی ۱۴۵۵ هـ ابن ابی محمد الحسن المثنی ابن الامام
الهمام مولانا ابی محمد الحسن المجتبی سلام الله علیه ویزقنا الله زیارة قبر الشریف

**شجره نامه شهید مدرس به قلم
مرحوم آیت الله العظمی
مرعشی نجفی**

مرحوم خلد مقام المجاهد المحامی الفائز
بالشهادة آیت الله المیر سید حسن المدرس
ابن الحاج السید اسماعیل المتوفی سنه ۱۳۰۶
ابن السید عبدالباقی المتوفی سنه ۱۲۹۶ ابن
الحاج میر عابد المنتقل من زواره الی کجو ابن المیر

المتوفی سنه ۳۲۲ ابن ابی عبد الله احمد الشاعر
ابن ابی جعفر الاصفهانی الکوفی ابن ابی محمد
احمد رئیس الشهیر ابن الخراجیه نزیل
اصفهان ابن ابراهیم طباطبا ابن اسماعیل ابن
ابی اسماعیل ابراهیم الغمر المتوفی سنه ۱۴۵
ابن ابی محمد الحسن المثنی ابن الامام الهمام
مولانا ابی محمد الحسن المجتبی سلام الله
عليه و رزقنا الله بزیاره قبره الشریف.

سید محمد بن عبدالکریم بن محمد حسن بن
عبدالله بن محمد شریف بن میر عبدالباقی بن
حیدر علی بن زین الدین علی بن حیدر بن علی
ابن ابی الفتح بهاء الدین حیدر ابن کمال الدین
حسن ابن شهاب الدین علی ابن ابی المجدد
فتوح الدین احمد بن عباد ابن شهاب الدین
علی ابن ابی الفضل حمزه المتوفی سنه ۵۱۸ ابن
ابی علی بن محمد بن طاهر بن ابی الحسن
عماد الدین علی بن محمد ابی الحسن الشاعر

پرتال جامع علوم انسانی

بسمه تعالی
 جناب آقای دکتر علی مدرس
 سلام علیکم

متن قرارداد خدمتتان تقدیم می شود. اگر انتقاد نسبت به آن ندارید که توشیح بفرمایید و اگر نه تقاضای کم کم که به شماره ۸۲۸۳۴۲ هم امروز نظرات ارزشمند خود را در جهت اصلاح کار به این حقیر ابلاغ بفرمایید. رحمت و سلام خدا به روح پیر فتوح شهید مدرس (ره)
 اللهم الحقنا به
 سید مرتضی آوینی
 ۷۱/۵/۴

**نامه منتشر نشده شهید سید مرتضی آوینی
 به دکتر علی مدرس**

اشاره:

شهید سید مرتضی آوینی در سالهای پایانی حیات در صدد ساختن مجموعه ای تلویزیونی در بازشناسی ابعاد مجاهدات شهید مدرس بود که البته توفیق آن را نیافت. آن شهید نامه ذیل را در مرحله تنظیم قرارداد با دکتر مدرس نگاشته است.

